

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za ino- zemstvo: 210 Din. — Pla- ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnistvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Liubliana, četrtek 20. avgusta 1936

Cena posamezni številki Din 1'50

Zveza Slovenije z morjem

V dolgotrajni borbi za zvezo Slovenije z morjem je edini pozitivni uspeh, ki ga je dosegla Slovenija, samo moralični. Povsod se je priznala nujnost, da dobi Slovenija zvezo z morjem in povsod se priznava tudi to, da je ta zveza v največjem državnem interesu. Dosti več ko to priznanje pa dejansko še nismo dosegli, čeprav bi moralo že samo to priznanje siliti na uresničitev te zahteve. Kako je vendar mogoče opravičiti, če je zveza Slovenije z morjem tudi v največjem državnem interesu, da ta zveza že davno ni uresničena. Ali je morda mogoče trpeti ali celo opravičiti takšno tepanje državnih interesov?

Ko je Slovenija zahtevala svojo zvezo z morjem, je predvsem zahtevala **železniško zvezo**, zato moramo takoj dostaviti, da ni avtomobilska cesta iz Ljubljane na Sušak prav nobena kompenzacija in da tudi ne more nikdar veljati kot neka kompenzacija. Ta cesta je potrebna predvsem zaradi pospeševanja tujkega prometa, ki bi pa prišel neprimerno bolj v dobro jadranskim krajem, zlasti Hrvaškemu Primorju, ko pa Sloveniji. Kajti ta cesta bi vodila iz Slovenije k morju in bi iz Slovenije dovajala tujce Hrv. Primorju. Zato pa je tudi ta cesta v prvi vrsti v interesu Hrv. Primorja. Železniško zvezo z morjem pa potrebuje Slovenija zaradi svojega gospodarstva, zaradi svoje izvozne in uvozne trgovine in tudi zato ne more biti avtomobilska cesta prav nobena kompenzacija in nobeno nadomestilo za železniško zvezo z morjem.

Po dolgih bojih je bilo tudi doseženo soglasje, kje naj gre nova železnica iz Slovenije k morju ter je končno zmagala Klodič-Hrvatova proga, to se pravi proga iz Kočevja na Vrbovsko. To bi bila glavna proga, stranska proga pa bi šla iz Črnomlja kot dopolnilo glavne proge zaradi prometa iz Štajerske in vsega tranzitnega prometa iz Avstrije in Češkoslovaške. Ta dodatna proga bi torej bila v prvi vrsti v korist železnici, ker bi ji privedla nov promet in zvišala njeno rentabilnost. Istemu namenu bi tudi služila proga Sevnica—St. Janž, ki bi šele omogočila progi iz Črnomlja, da služi kot tranzitna proga.

Kakor pa kažejo nekatere vesti, ki smo jih dobili v zadnjem času, se v zadnjem času bolj misli na dodatne proge kakor pa na glavno progo samo. Tako se je začelo za gradnjo železnice St. Janž—Sevnica, trasirati pa se je začela proga iz Črnomlja. Pa še tu so nastale nekatere izpremembe, ki morajo slovensko javnost osupniti. Tako ne bo šla šentjanska železnica naravnost v Sevnico, da bi imela tam direktno zvezo z Mariborom, temveč bo šla mnogo vzhodneje in da se bo zopet ponovilo ono premikanje vlakov, kakor je to bilo nekoč v navadi na Zidanem mostu. Z novim železniškim mostom pri Zidanem mostu smo se sedaj tega zamudnega premikanja rešili, sedaj ga pa naj dobimo pri Sevnici znova. Komu v korist naj bo ta ponovitev že enkrat ponesrečenega eksperimenta, res ne moremo razumeti.

Kakor pa se počasi rešuje vprašanje železniške zveze Slovenije z morjem, se moremo bati, da neka-

teri mislijo, da je z zvezo iz Črnomlja že storjeno tudi vse in da je potem Slovenija glede novih železnic popolnoma saturirana. Z vso odločnostjo moramo poudariti, da program Sloveniji ne zadostuje in da slej ko prej zahtevamo železniško zvezo iz Kočevja, katero naj izpopolnjujeta dodatni progi iz Črnomlja in St. Janža. Zveza Slovenije z morjem se mora izvesti v celoti, nikakor pa ne moremo

dopustiti, da bi se ta zveza izvedla le okrnjena.

Tem manj moremo na takšno okrnjenost pristati, ker so železnice v Sloveniji visoko aktivne in se s presežki, doseženimi v Sloveniji, grade nove železnice drugod, in tudi takšne, katerih rentabilnost je še za mnogo let zelo dvomljiva. Že navadno gospodarsko pravilo pravi, da treba investirati najprej tam, kjer je donos-

nost investiranega kapitala zagotovljena. Šele potem se investira tudi tam, kjer je donosnost dvomljiva. Že zato moramo vztrajati pri svoji zahtevi, da se najprej zgradi železnica iz Slovenije k morju in šele potem smejo priti druge železnice na vrsto. Samo takšno postopanje je gospodarsko pravilno utemeljeno. Čas pa je že, da tudi pri nas začnemo že enkrat upoštevati gospodarska pravila!

Prvi ukrepi za sanacijo ljubljanske Mestne hranilnice

Posojilo Državne hipotekarne banke in mestno obligacijsko posojilo

V sredo popoldne je imel ljubljanski občinski svet kratko, a važno sejo, na kateri je sklepal o prvih ukrepih za sanacijo ljubljanske Mestne hranilnice.

Uvodno poročilo je podal župan dr. Adlešič. Omenil je, da je M. H. zaprosila že leta 1934. za zaščito, da pa te ni mogla dobiti, ker ni mogla nuditi zadostnega jamstva, da bo v resnici izplačevala vloge po določeni lestvici. Vsi ti še nedvigljeni obroki so do danes narasli na 56 milijonov din.

Da se izvede sanacija M. H., je potrebno, da začne občina vračati hranilnici svoja posojila. Saj je hranilnica zašla v težave predvsem zaradi teh posojil. Pogajanja z Drž. hip. banko so letos vendarle privedla do uspehov, in sicer na podlagi poročila ravnatelja DHB., Stakiča, ki je podrobno pregledal finančno stanje in poslovanje tako

mestne občine ko M. H. Na podlagi tega poročila ter s pomočjo notranjega ministra dr. Korošca je nato DHB dovolila občini 30 milijonov din posojila, ki se bo obrestovalo le po 7% in ki bo amortizirano v 15 letih.

Še pred izplačilom tega posojila pa mora občina razpisati obligacijsko posojilo v višini 20 milijonov din. To posojilo se bo obrestovalo po 6%. Mestna hranilnica bo tako dobila od občine povrnjenih 50 milijonov in s tem bo njena likvidnost prav znatno povečana.

Po toplem sprejemu poročila župana je stavil občinski svetnik dr. Dermastia dva predloga: 1. da se najame po preje navedenih pogojev pri DHB posojilo 30 milijonov din in da občina zastavi v varnost tega posojila svoje nepremičnine in tudi del davčnih dohodkov, 2. da se razpiše 6 odstotno

obligacijsko posojilo v višini do 20 milijonov din, ki se ga more vplačati v hranilnih knjižicah Mestne hranilnice ali pa v gotovini. Za vlagatelje M. H. bo znašal emisijski tečaj posojila 100, za one pa, ki plačajo v gotovini, 97%. Obveznice se bodo dvakrat na leto izžrebale, in sicer 15. februarja in 15. avgusta.

Mestna občina se bo nadalje potrudila, da dobi obvezne izjave denarnih zavodov o lombardiranju teh obveznic. Obveznice bi se nadalje sprejemale kot kavicija pri mestnih licitacijah.

Oba predloga je občinski svet sprejel in s tem je storjen prvi korak za sanacijo Mestne hranilnice, kar bo ugodno vplivalo na vse naše denarništvo. Pozivamo zato gospodarske kroge, da v čim večji meri podpišejo obligacijsko posojilo!

Pred obnovo trgovinskih pogajani z Italijo

Kaj bi mogli uvažati iz Italije

Kakor poroča »Jugoslovanski Kurir«, bo naša vlada v kratkem odgovorila italijanski vladi na njen predlog o začasnem ureditvi trgovinskih odnosov med obema državama. Odgovor naše vlade se baje ne bo dosti oddaljil od italijanskega pojmovanja bodočih trgovinskih odnosov. Z drugimi besedami se pravi to, da so se naši vodilni krogi že sprijaznili z mislijo, da bomo morali več uvažati iz Italije, če bomo hoteli izvažati v Italijo svoje blago vsaj v dosedanjih količinah.

V zvezi s tem mislijo naši gospodarski krogi, da bi se mogel povečati uvoz naslednjih italijanskih proizvodov:

Riž, ki ga uvažamo letno za približno 48 milijonov din. Od tega uvoza odpade na Italijo in Španijo nekaj nad 4 milijone, vse drugo pa na neklirinskih držav.

Limon in pomaranče uvažamo letno za približno 31. milijonov, in sicer iz Italije za 15'2, iz Grčije za 2'8, iz Španije za 8'4 in ostanek iz neklirinskih držav.

Uvoz kave doseže vsoto 63 milijonov din. Skoraj vso kavo uvažamo le iz neklirinskih dežel. Ker bo mogla sedaj Italija po osvojitvi Etiopije dobavljati tudi kavo, bi mogli znaten del kave uvoziti iz Italije.

Govejih kož, surovih in posušenih, uvozimo na leto za približno 88 milijonov din, od česar odpada na klirinske dežele samo okoli 10 milijonov din. Italija pa

bi nam mogla dobavljati velike količine kož.

Asfalta bi mogli uvoziti le v manjših količinah in zato kot kompenzacijski predmet ne bi prišel v poštev.

Žvepla in žveplenega cementa pa uvažamo na leto za okoli 6 milijonov din, in sicer skoraj izključno samo iz Italije.

Umetne svile (prediva) uvažamo na leto za skoraj 100 milijonov din. Italija nam je dosedaj dobavljala umetne svile za približno 45 milijonov din in bi se torej mogel njen delež znatno povečati.

Moških klobukov uvažamo za okoli 2 milijona din. Uvoz klobukov bi se mogel omejiti samo na Italijo.

Kavčuka in kavčukastih izdelkov uvažamo za približno 65 milijonov din. Znatno del kavčuka bi mogli dobavljati iz Italije, ki ima zelo razvito industrijo gumija.

Iz Italije bi mogli uvažati gumbe vseh vrst.

Železne pločevine uvažamo za okoli 40 milijonov din in bi mogli znatne količine uvažati iz Italije. Nadalje prihajajo kot italijanski uvozniki predmeti še v poštev: vretena, ključavnice, motorji, elektrotehnični aparati, kmetijski stroji, industrijski stroji, oprema za tvornice ter za silose, pisalni in računski stroji, vagoni, ladje in letala.

Posebno poglavje zasluži tudi uvoz italijanskih avtomobilov, ker

je italijanska avtomobilska industrija zelo dobro razvita in bi z uspehom mogla konkurirati nemški.

Pa tudi če bi povečali uvoz vseh teh predmetov iz Italije, bi vendar ne mogli uvoziti iz Italije toliko blaga, kolikor bi bilo treba, da bi ostal naš izvoz v Italijo na stari višini. Zato nekateri predlagajo, da bi morala država naročiti v Italiji vsaj za 120 do 130 milijonov din dobav.

K tem izvajanjem »Jug. Kurirja« pripominjamo, da se nam zdi nad vse nevarno, če bomo kar neovirano dopuščali, da nam naši uvozniki diktirajo, kje smemo kupovati to, kar potrebujemo. Dobavljamo vendar dobro blago in vrhu tega po cenah, ki vzdržijo vsako konkurenco. Da bi pa morali poleg tega še prenašati diktat, kje smemo kupovati, je vendar malo preveč zahtevano. Upoštevati je treba tudi to, da bi na ta način izgubili trgovinske stike skoraj z vsemi neklirinskimi državami in s tem zabredli v takšno odvisnost od naših uvoznikov, da bi bila že v resni nevarnosti naša gospodarska neodvisnost.

Zato mislimo, da naša pripravljenost za obnovo trgovinskih stikov ne sme iti predaleč!

Naslovi nemških uvoznikov sadja

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu je poslal Zbornici za TOI v Ljubljani seznam nemških tvrdk, ki so dobile devizne odobritve za uvoz jugoslovanskih jabolk v mesecu avgustu. Seznam je interesantom v pisarni zbornice na razpolago.

Zaposlenost delavstva se veča

Po podatkih OUZD

V primeri z julijem 1935 se je število vseh zavarovancev pri OUZD letos povečalo za 7.527 na 89.739. Število moških je naraslo za 5.553 na 56.433, ženskih pa na 33.306 zavarovancev. Povečal se je tudi odstotek bolnikov, in sicer za 0'43 na 3'13%.

Najbolj razveseljivo je, da se je povprečna dnevna zavarovana mezda zboljšala za 0'39 na 22'58 dinarja. Celotna dnevna zavarovana mezda pa je narasla za 202'434 na 2.026'669 din.

Od novembra dalje napreduje število zaposlenega delavstva stalno, kakor kažejo naslednje številke o letnem diferencialu zaposlenosti:

oktober 1935	— 269
november 1935	+ 583
december 1935	+ 961
januar 1936	+ 2399
februar 1936	+ 4136
marec 1936	+ 5429
april 1936	+ 5959
maj 1936	+ 6861
junij 1936	+ 7550
julij 1936	+ 7527

Dnevna zavarovana mezda je do aprila 1936 stalno padala, od takrat pa je v stalnem narahlem dvigu in je narasla v maju za 0'04%, v juniju za 0'15 in v juliju za 0'39 din.

Ce pa pregledamo gibanje delavstva po strokah, dobimo naslednjo sliko. Še nadalje je število delavcev v gozdno-žagarski stroki v stalnem padanju ter je padlo njih število v juliju za 519 delavcev ali za 7'66%. Pač najlepši dokaz, kako brez vsake podlage so bile trditve »Narodnega blagostanja«, da se sankeije v Sloveniji niti ne poznajo!

Tudi v trgovini in denarnih zavodih je padlo število zavarovancev, in sicer za 100 v enem mesecu, kar jasno dokazuje o težki krizi, ki jo preživlja trgovina.

Znatno pa se je povečalo število delavstva pri gradnjah nad zemljo, industriji kamenja, kovinski industriji, kar je pač posledica povečanja javnih del. Zelo je napredovalo tudi število zaposlencev v tekstilni stroki.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 19. avgusta objavlja: Uredbo o izpremembi območja sreza kamniškega in sreza ljubljanskega (da se kraj Rašica izloči iz občine Trzin in priključi občini Tacen) — Pravilnik za izvrševanje določb tar. post. 62 takšne tarife k zakonu o taksah o pravici točenja in prodaje alkoholnih pijač — Razglas o razpisu občinskih volitev v občini Mavčice — Razglas o imenovanju članov v komisiji za kontrolo in oznamovanje hmelja ter o imenovanju poverjenikov v občinah — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Poštna pošiljke knjig in muzikalij v Italijo

Italijanska pošta uprava je obvestila naša oblastva, da morajo biti poštna pošiljke s knjigami in tiskanimi muzikalijami, ki se ne pošljajo v paketih, ampak kot tiskovine in pisma, opremljene s carinsko deklaracijo.

Prvo stran smo morali v zadnjem hipu celotno premetirati in naj nam zato bralec oprost, če bi imela nekatere pomanjkljivosti.

Lekcija o manirah

Ponovno je bilo razglašeno, da prihaja angleški kralj v naše Primorje, da v miru in zatišju preživi svoj letni dopust in da si ob našem lepem in sončnem Primorju nabere novih moči za svoj visoko odgovorni položaj. Ker je bila ta želja angleškega kralja ponovno razglašena, je bilo pričakovati, da jo bodo upoštevali tudi naši listi, zlasti pa naš prestolniški tisk, ki bi se vendar že moral enkrat zavedati, kako velik je njegov vpliv na vse druge naše liste in kako zelo velika je zato tudi njegova odgovornost. Pa kakor ob mnogih prilikah, tako je tudi sedaj dokazal prestolniški tisk, da ni dosegel svojih namenov. Potovanje angleškega kralja mu je bila senzacija, ki je ni mogoče dovolj izkoristiti in z vsiljivostjo, ki se obsoja sama, je poročal in poročal o vsaki malenkosti, o vsaki podrobnosti, pozabljajoč tudi na najbolj osnovne zahteve takta. Ni se čuditi, če je pod vplivom tega časopisa pozabil tudi prebivalstvo v Dalmaciji, zlasti pa seveda vsi tisoči letoviščarjev, da človek z manirami ne pase svoje radovednosti v tej meri, da že moti svojega bližnjega, kaj šele, da bi se spozabil tako daleč, da bi motil najodličnejšega gosta, kar ga je imelo naše Primorje. Ta lov za senzacijami, ta nikdar siti »firbec« letoviščarjev, bi kmalu povzročil, da bi Dalmacija poleg svojega slovesa ene najlepših dežel na svetu, dobila še sloves dežele s silno slabimi manirami. Kmetstvo prebivalstvo s svojo naravno kulturo, ki ji je vsaka vsiljivost zoprna, pa je resilo ugled Dalmacije in sprejelo visokega gosta pristrano in z vsemi iskrenimi simpatijami preprostega naroda, toda obenem tako, da ni motilo svojega gosta.

Samo prav je, če je končno dobilo prestolniško časopisje zaslužen lekcijo, in sicer tako z domače ko s tuje strani. Najtežja pa je bila pač lekcija, ki jo je dal angleški vojni minister, ki je izjavil, da bo ostal kralj Edvard dalj časa v Dalmaciji samo pod pogojem, če mu prebivalstvo ne bo prirejalo bučnih manifestacij. Z najelegantnejšimi besedami je bil tako postavljen »firbec« na sramotni oder. In prav je tako, samo bojimo se, da potrebuje naš »firbec« bolj energične lekcije, takšne, ki že kar boli.

Na jesenskem ljubljanskem velesejmu

bo 4 velike paviljone zavzemala državna propagandna razstava »Za naš les«, kjer bo nazorno prikazana produkcija in uporaba našega lesa in stranskih produktov ter različni industrijski in obrtni predmeti iz lesa s posebno razstavo pohištva in stanovanjske opreme.

Skoraj 10.000 m² prostorni živalski park bo oživilo vse živalstvo naših gozdov. V paviljonu G in tudi pod milim nebom bo velika razstava »Sodoben vrt« z različnimi specialnimi razstavami najraznovrstnejših cvetlic in rastlin ter zgodnjih sadja, manjšimi vrtovi in sploh vsem, kar je potrebno za vrt. Spet bo tudi razstava malih živali, ki jo priredi društvo »Živalca«, obenem bodo pa prav bogati oddelki za predvsem sezonske izdelke industrije in obrti. Med atrakcijami na veseličnem prostoru bo posebno vabljivo velemeden variete. Velesejem bo trajal od 1. do 13. septembra in so obiskovalci spet deležni popustov na železnici, parobrodih in letalih.

Cene vstopnic in legitimacij

za obisk jesenskega ljubljanskega velesejma za tiste, ki bodo s pomočjo rumene železniške izkaznice a Din 2— izkoristili 50% popust na železnici, ali če je vozna karta

do Ljubljane veljala do Din 25—, dobi obiskovalec pri velesejmski blagajni legitimacijo za Din 10— in ima z njo pravico do enega dnevnega in enega večernega obiska velesejma; b) če je karta veljala do Din 60—, dobi obiskovalec legitimacijo za Din 25—, ki daje pravico na šest dnevni in šest večerni obiskov

velesejma. Za ljubljance in tudi tiste, ki se voznih olajšav ne bodo poslužili, stane legitimacija Din 25— in velja za 13 dnevni in 13 večerni obiskov velesejma. Vstopnica za enkratni obisk velesejma stane Din 10—.

Davčna obremenitev Slovenije raste

14 odstotkov vseh neposrednih davkov plača Slovenija

Donos vseh neposrednih davkov je znašal lani 1861,1 milijona din. Od te vsote je odpadlo na:

splošne davke (pridobnino, zemljarino, zgradarino) 1210 milijonov dinarjev,

na davek družb zavezanah javnemu polaganju računov 14 milijonov,

na uslužbenški davek zasebnih nameštencev 136,4 državnih pa 117,8 milijona din,

na poslovni davek 295,7 in luksuzni davek 27,9 milijona din, ostanek pa na druge manjše davke. Ze te številke dokazujejo, da bi bila pri nas davčna reforma zelo potrebna.

Se mnogo bolj zanimiv pa je pregled o donosu neposrednih davkov po banovinah, ki je bil naslednji:

	skupno v mil. din	na 1 preb.
Beograd	301,3	1270
donavska	460,2	200
savska	430,7	166
dravska	261,6	233
drinska	110,1	65
moravska	88,5	61
vardarska	76,4	46
primorska	47,7	54
zetska	47,0	51
vrbska	37,6	37

Te številke dokazujejo, da je prebivalstvo Slovenije z neposrednimi davki najbolj obremenjeno v vsej državi, celo znatno bolj kot v najbogatejši banovini, donavski, kjer pride na vsakega prebivalca za 33 din manj neposrednih davkov kot v Sloveniji. Pasivna Slovenija, ki mora plačati Vojvodini vsako leto toliko deset milijonov din za svojo prehrano, mora plačevati znatno več neposrednih davkov kot Vojvodina. Konstatacija, ki pač že sama dovolj jasno govori, kako nujno je potrebna reforma našega davčnega sistema.

Pri tem pa je treba upoštevati še to, da je dravska banovina od države najslabše dotirana in da so v dravski banovini tudi banovinske doklade najvišje. S tem pa se zopet znatno zvišuje davčna obremenitev prebivalstva Slovenije.

Številke o plačevanju neposrednih davkov pa tudi dokazujejo, kako zelo so upravičene pritožbe slovenskih gospodarskih krogov o vedno bolj težkem in bolj neznoznem davčnem bremenu. Od leta 1930, zadnjem letu pred krizo, raste odstotek deleža Slovenije pri plačevanju neposrednih davkov kar konstantno kakor kažejo naslednje številke (prva številka pomeni donos neposrednih davkov v vsej državi, druga v Sloveniji, obe v milijonih din, in tretja odstotek plačil Slovenije):

1930	2323,4	225,9	9,7%
1931	1771,9	199,9	10,2%
1932	1676,3	225,0	13,4%
1933	2141,0	248,7	11,6%
1934	2210,0	276,1	12,1%
1935	1861,1	261,6	14,0%

Čim dalje je trajala kriza, tem bolj je rastele davčne plačile iz Slovenije. V drugih pokrajinah je bilo davčno breme v nekaterih letih prav znatno nižje, le v Sloveniji je bilo davčno breme vedno večje. In tako smo polagoma prišli do tega, da je odstotek slovenskih plačil neposrednih davkov narasel od 9,7 na 14

odstotkov, vsa Slovenija pa tvori le 8,2% vsega prebivalstva Jugoslavije. Davčna obremenitev Slovenije torej že ni več v nobenem soglasju z njenim številom prebivalstva.

Če bi pa še upoštevali delež Slovenije pri plačevanju neposrednih davkov, potem bi se odstotek Slovenije še znatno povečal, saj se to najbolj jasno vidi pri skupnih banovinskih trošarinah, ko mora pasivna Slovenija na debelo plačevati za druge banovine.

Pa tudi navzlic tej čezmerni obremenitvi Slovenije ne bi nič ugovarjali, če bi Slovenija na drugi strani tudi prejela od države njene davčne moči primeren znesek državnih dajatev. Toda tega ne dobi, temveč je tudi v tem pogledu nad vse prikrajšana. Več plačevati ko druge pokrajine, a manj dobiti — s tem načelom pač

Slovenija ne more soglašati, ker pomeni takšno načelo gospodarski polom Slovenije!

In v resnici tudi ni pokrajine v državi, v kateri bi število trgovin in obrtov tudi samo primeroma padlo tako katastrofalno, ko v Sloveniji. Pač jasen dokaz, da je davčni lok v Sloveniji že davno prenapet. To tem bolj, ker je Slovenija zaradi sankcij izgubila ves lesni izvoz v Italijo, ki je bil ena glavnih postavk na aktivni strani njene bilance. Poleg tega pa se ji še stalno manjšajo premogovne dobave drž. železnicam, da je tudi njena rudarska industrija v vedno večji sliski.

Ni pokrajine v državi, ki bi bila tako gospodarsko pritisnjena ko Slovenija. A ta pokrajina naj plačuje največ davkov! Je to nemogoča in popolnoma zgrešena zahteva, ki je prav takšna nemogućnost ko kvadratura kroga.

Pogajanja med delavci in industrijalci

Pod vodstvom inž. Barage je bila dne 14. t. m. v Ljubljani skupna konferenca zastopnikov industrije in delavstva za sklenitev kolektivne pogodbe o minimalnih mezdah in delovnem času. Na pogajanjih ni prišlo do sporazuma, temveč je bilo sklenjeno, da posebni odbor izdela v 14 dneh osnutek kolektivne pogodbe.

Industrijalci so sicer izjavili, da so načelno za kolektivno pogodbo, s katero se naj določijo minimalne mezde in uredi delovna doba, toda vztrajati morajo na svojem stališču, da se sklene takšna pogodba za vso državo. Kajti če se to ne bi zgodilo, potem bi bila samo za dravsko banovino veljavna kolektivna pogodba nagrada za one podjetnike, ki z nizkimi mezdami in predolgo delovno dobo najbolj brezobzirno izkoriščajo delovno si-

lo! Samo za dravsko banovino veljavna kolektivna pogodba bi še bolj povečala nelojalno konkurenco nesocialnih podjetij ter s tem spravila v najtežji položaj baš ono industrijo, ki najbolje plačuje delavstvo in ki tudi v vsakem drugem pogledu najbolj skrbi za delavstvo. Kolektivna pogodba, veljavna le za eno banovino bi torej bila v svojih posledicah socialna krivica ter gospodarsko zlo. Zato morajo slovenski industrijalci vztrajati na tem, da se sklene kolektivna pogodba za vso državo. Čeprav je bilo stališče industrijalcev nad vse utemeljeno in čeprav je edino to stališče tudi v soglasju z načelom delavske solidarnosti, vendarle niso hoteli zastopniki delavstva to stališče sprejeti in tako se bodo začela nova pogajanja na podlagi načrta posebnega odbora.

Kakšen naj bo naš vrt,

bomo od 1. do 13. septembra spoznali na jesenskem ljubljanskem velesejmu na veliki razstavi »Naš sodoben vrt«, ki bo obsegala ves paviljon G in njegovo okolico. V prekrasnem svetlišču cvetja bomo občudovali posebne razstave vrtnic, begonij, nageljnov in dalij, razen tega pa tudi aranžiranje vsega mogočega cvetja. Nad 50 m dolg bo sijajno urejeni sodobni vrt, posajen z najraznovrstnejšimi rastlinami in okrašen z velikim bazenom ter kipi. V bazenu bodo razne nove rastline, ki rasto v vodi in ob njej. Poleg velikega vrta bo majhen klošterski vrtiček z zdravilnimi in dišavnimi rastlinami, njegov sosed bo razkazoval čudovite oblike kaktej in sočnic, posebno zanimiv za meščane bo pa zimzeleni vrt, ki je lep tudi vso zimo. Seveda bomo videli tudi najmodernejši skalnjak z blazinicami raznih rastlin, ki uspevajo med kamenjem, a za Slovenijo popolnoma nov bo otroški vrtiček. Razstavljeni bo zgodnje sadje vseh vrst, pri tem pa tudi najlepše sadje, kar ga pridelamo, in tudi, kako ga moramo vabljivo servirati. Mnogo bo tudi zelenjave vseh vrst, seveda pa tudi vkuhanega tehkon-

znali vse vrtno škodljivce in bolezni ter sredstva proti njim, a tudi najrazličnejše praktično sodobno orodje za obdelovanje vrtov. Obiskovalcem bodo dobro služili načrti raznih vrtov in razstavljeni bo tudi strokovna literatura ter prikazano pridelovanje raznih semen v Sloveniji. Pod milim nebom bo znanj strokovnjak Frido Leonard uredil vrt z oblikovanim drevjem ter pokazal vsa ogrodja, a strokovnjaki Botaničnega vrta bodo uredili alpinetum z vso našo planinsko floro. Ker take razstave še nismo imeli, bo gotovo med največjimi privlačnostmi jesenskega velesejma.

Šele sankcije so nas izučile

da moramo najprej misliti na to, da čim največ svojega lesa predelamo doma, in to spoznanje je rodilo tudi veliko državno propagandno razstavo »Za naš les« na jesenskem velesejmu, ki bo od 1. do 13. septembra. Izvažamo neobdelan les ali pa polizdelke, nato pa spet uvažamo iz našega lesa izdelane predmete za drag denar nazaj v državo. Razstava nas bo prepričala, da se lahko osamosvojimo in spet izboljšamo gospodarsko krizo tudi s sedaj razvrednotenim lesom.

Politične vesti

V Grčiji se vedno bolj pripravlja uvedba fašizma po nemškem vzorcu. Izdani so že prvi odloki o uvažanju stanovskih zastopstev. Tudi proti časopisju so izdani zelo ostri ukrepi in bodo v kratkem vsi listi poenoteni.

Šef francoskega generalnega štaba gen. Gamelin se je vrnil v Pariz in izjavil, da je s svojim obiskom v Varšavi izredno zadovoljen. V glavnem se je v Varšavi govorilo o okrepitvi defenzivne sile Francije in Poljske. Jeseni bo general Ridz Smigly vrnil obisk generala Gamelina.

Šef romunskega generalnega štaba Samsonovici bo baje v kratkem prišel v Varšavo. Njegov obisk bo prva pozitivna posledica Gamelinovega obiska v Varšavi.

Ob priliki Gamelinovega obiska v Varšavi je bilo tudi načeto vprašanje francoskega posojila Poljski za izpolnitev njenega oboroževanja. Poljska bi želela v ta namen eno milijardo zlotov. Francija bi bila pripravljena dati to posojilo, zahteva pa, da se odnosi med Češkoslovaško in Poljsko izboljšajo. Poljski listi so na to zahtevo odgovorili, da more priti do izboljšanja teh odnosov, toda ne na zahtevo tretjih strank, temveč samo po direktnih pogajanjih med Poljsko in Češkoslovaško; slednja pa bi morala dati iniciativo za takšna pogajanja.

Posebna misija francoskih vojnih in letalskih strokovnjakov bliva v Moskvi, kjer pregleduje sovjetsko vojno letalstvo.

Člani španske vojne lige so ustanovili regentski svet, kateremu najbude sevilski kardinal Segura.

Uprniška vlada v Burgoju je odredila, da ji morajo vse banke in denarni zavodi v petih dneh izročiti vse zlato in devize španskih trezorih. Obenem je vlada protestirala pri francoski vladi proti prenosu zlata iz španske banke v Francijo.

Nemška poročila iz Katalonije poročajo, da bi bila katalonska vlada pripravljena skleniti mir z uporniki, če ji ti obljubijo, da bi v primeru zmage priznali Kataloniji popolno avtonomijo. Baje je katalonska vlada v posebnem radijskem pozivu na upornike izjavila, da takoj ustavi vse sovraženosti proti upornikom, kakor hitro bi dala generala Franco in Molla zahtevano zagotovilo.

Madridska vlada namerava izdati zbirko dokumentov, ki da bodo nedvomno dokazali, da so nekatere evropske države aktivno pripravljale špansko revolucijo.

Španska vlada je osvobodila vse nemške državljane, ki so bili aretirani v Španiji, in jih odpravila v tujino. S tem je odpravljene vsak razlog za nemško poseganje v španske dogodke.

Prvi polk španske tujske legije je prišel v Seviljo, kjer je bil od prebivalstva slovesno sprejet. Polk odide v kratkem na fronto.

Komandant morske trdnjave Cartagena je prešel z vsemi četami v uporniški tabor.

Italijanska vlada demantira vse vesti o proglašeni mobilizaciji svojih zračnih sil, da bi se te uporabile v Španiji. Ni pa še Italijanska vlada pristala na francoski predlog o nevtralnosti, ker zahteva, da se smatra vsako simpatiziranje z madridsko vlado kot kršitev nevtralnosti. To pa je naperjeno v prvi vrsti proti francoski vladi.

V Napulju je zopet prišel italijanski parnik z italijanskimi ranjenci iz Etiopije. Bil je to parnik »Sanioc«, ki je imel na krovu 470 ranjencev.

Na Dunaju so se začela pogajanja za zopeten vstop majorja Feyja v vlado. Major Fey je moral svoje dni iz vlade, ker je prišel v nasprotje s knezom Starhembergom. Vstop Feyja v vlado bi pomenil poslabšanje odnosov med Avstrijo in Nemčijo.

Na Poljskem so z velikimi slovesnostmi proslavili 16 letnico poljske zmage nad sovjetsko vojsko. Ker so skušali kmetje v več krajih izrabiti slovesnost v proslavo svojih strankarskih voditeljev, zlasti v prognavstvu živečega Vitoša, je prišlo na več mestih do krvavih spopadov med kmeti in orožniki.

V Moskvi se je začel v sredo zopet eden tistih znanih sovjetskih manifestacijskih sodnih procesov, ki jih sovjetska vlada redno uprizarja, kadar se zdi to njeni propagandi potrebno. To pot so obtoženi tovariši Trockega Zinovjev in Kamenjev in drugi, da so hoteli po navodilih Trockega organizirati revolucijo proti Stalinu in da so oni povzročili umor znanega sovjetskega voditelja Kirova. Organizirali da so tudi tajne celice v Odesi in Harкову ter konspirirali z Ukrajinci, ki se hočejo odtrgati od sovjetske Rusije.

Denarstvo

Uradno tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov

Na podlagi čl. 71. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov je izdal minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanec naslednje tolmačenje:

»Kadar je denarni zavod prisiljen, da z gotovino odkupi svojo reeskontirano ali zastavljeno terjatev, ker dolжник ni plačal pravočasno svojih obveznosti, potem ni zavod dolžan, da bi do 50 odstotkov kompenziral svoje terjatve z nakupljenimi starimi terjatvami zavoda v smislu čl. 18 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, temveč ima pa pravico, da zahteva izplačilo vse svoje terjatve v gotovini.«

K čl. 21. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov pa je izdal trgovinski minister to tolmačenje: »Denar iz novih obveznosti se more naložiti tudi v tekoče račune z odpovednim rokom največ treh mesecev, toda le na podlagi vrednostnih papirjev in menic, navedenih v čl. 21. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov.«

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. avgusta navaja te izpremembe (vse v milijonih din):

Zlata in devizna podloga se je skupno povečala za 1,3 na 1.548,6. Zlata podloga se je izpremenila le neznatno, devizna pa je narasla za 1,2 na 17,3.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 14,2 na 455,1, vsota kovanega denarja pa za 0,5 na 388,1.

Posojila so se skupno dvignila za 16 na 1.615,8, in sicer so menična narasla za 16,2 na 1.364,1, lombardna pa so padla za 0,2 na 251,7.

Obtok bankovcev se je povečal za 21,8 na 4.991,2, narasle pa so tudi obveznosti na pokaz, in sicer za 25 na 1.518,1.

Vsota obveznosti z rokom je ostala neizpremenjena in znaša 50. Skupno zlato in devizno kritje se je znižalo od 30,76% na 30,57%, samo zlato pa od 29,30% na 29,09%.

Odlog plačil je dovoljen:

Hranilnici in posojilnici v Stogovcih za dobo 6 let za dolgove, nastale do 22. maja 1936. Obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka.

Posojilnici v Št. Ilju pri Velenju za dobo 6 let za dolgove, nastale pred 15. majem 1935. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

Posojilnici za župnije Zdole, Sromlje in Artiče ter krajno občino Križe za dobo 6 let za dolgove, nastale do 4. maja 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

Hranilnici in posojilnici v Srednji vasi v Bohinju za dobo 6 let za dolgove, nastale pred 2. novembrom 1935. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

Ljudski hranilnici in posojilnici na Vačah za dobo 6 let za dolgove, nastale pred 25. majem 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

Znižanje obrestne mere

je dovolil kmetijski minister Hranilnici in posojilnici v Beltincih za stare vloge od 2 in pol na 2 odstotka.

Drž. hip. banka ponuja izplačila kuponov 7% jugoslov. posojila iz l. 1924. ter 7% iz l. 1927. v efektivnih švicarskih frankih na bazi 50%. Ta način izplačevanja bi veljal dve leti.

Mestna občina v Somboru je sklenila, da ustanovi svojo mestno hranilnico.

Na zasedanju Balkanske zveze v septembru se bo sklepalo o ustanovitvi balkanske banke, ki naj bi pospeševala trgovinske odnose med balkanskimi državami. Pri banki bo najbrže udeležen tudi francoski kapital.

Pelikan terpentino milo

za namakanje perila pa

Radost peric

Zadnji izkaz čl. Narodne banke navaja med drugim te izpremembe (vse v milijonih Kč): Zlata podloga je ostala neizpremenjena, devizna se je znižala z 20-1 na 228-1, druga gotovina pa za 6-9 na 256-6. Menična posojila so se dvignila za 53-7 na 730-1, lombardna

pa so padla za 3-3 na 314-6. Obtok bankovcev se je povečal za 13-9 na 5.543-6. Zakonito kritje se je dvignilo od 44-3 na 44-6%.

Ameriške banke so zopet dovolile kredite Italiji, vendar pa se italijanske banke teh kreditov še niso poslužile. Londonske banke pa slej

Trgovci izpolni dolžnost, če naroči prvič in poмага plasirati

ko prej odklanjajo vse kredite Italiji, dokler ni rešeno vprašanje angleških zamrzlih terjatev v Italiji.

Pšenica se je v Italiji podražila

Se pred dvema mesecema je bila dvignjena v Italiji cena pšenice na 108 lir za navadno pšenico. Do nove pšenice naj bi se cena vsak mesec dvignila za eno liro. Ker pa so bile v zadnjem času vedno bolj pogoste tožbe o slabem vskladiščenju pšenice, je bila njena cena dvignjena na 118 lir za cent. Pšenica se je s tem v Italiji znova podražila.

Uvajali pa bodo z izdatno reklamo

Dolničar & Richter

L J U B L J A N A

Povečane socialne dajatve

Povišek prispevkov v nezgodnem zavarovanju bo veljal Slovenijo poldrug milijon dinariev

»Službene Novine« z dne 14. avgusta so objavile naslednjo naredbo ministra za soc. politiko in narodno zdravje o povišanju prinosne tarife za nezgodno zavarovanje:

§ 1. — Prinosna tarifa, ki služi v smislu § 29. zakona o zavarovanju delavstva kot osnova za odmero prispevkov za nezgodno zavarovanje in ki je bila določena z naredbo ministra za soc. politiko in narodno zdravje z dne 24. novembra 1934 na 7 din, se poviša počenši s 1. septembrom 1936. na 8 din za vsakeh 100 din zavarovane mezde in za odstotek nevarnosti 100. Prispevek za nezgode se torej odreja začnši s 1. septembrom 1936 za vsakeh 100 din zavarovane mezde s tolikokrat po 8 par, kolikor znaša odstotek nevarnosti, s katerim je posel uvrščen.

Finančni efekt te naredbe bo, da bo morala Slovenija plačati približno za poldrug milijon din več prispevkov za nezgodno zavarovanje, kakor doslej. Tako vsaj smo, mogli ugotoviti na podlagi lanskih prispevkov pri OUD in pri Trg. bolnišniškemu in podpornemu društvu.

Nujnost povišanja se utemeljuje s pasivnostjo nezgodnega zavarovanja. Kakor bi ta tudi bila velika, vendar pa nas ta argument ni mogel prepričati. Prepričati bi nas mogel le, če bi videli, da se je res vse poskusilo, da se z zboljšanjem uprave znižajo vsi nepotrebni stroški na minimum. O tej reformi pa ni nikjer ne duha ne sluha, najmanj pa se o stari zahtevi gospodarskih krogov, da se socialno zavarovanje z decentralizacijo poceni! Čeprav je ta decentralizacija prav gotovo edino sredstvo za pocenitev stroškov socialnega zavarovanja, se vendar za njeno izvedbo nič ne stori, ker nekaterim nikakor noče biti simpatična. Zaradi teh ljudi bi ostalo zopet vse pri starem in poseglo

se je zopet enkrat po starem sredstvu, da so se prispevki enostavno povišali.

Večji prispevki — iste dajatve, to načelo velja v našem socialnem zavarovanju še nadalje. Iz velike višine zaostalih prispevkov pa se vidi, da so ti že davno presegli zmogljivost naših podjetij, zlasti onih, ki se bore s posledicami krize. Če pa podjetja niso zmagovala že dosedanjih prispevkov, kako naj zmagujejo še višje! Bojimo se, da se bo zaradi tega skupna vsota zaostalih prispevkov še znatno dvignila.

Je pa tudi v resnici v današnjih težkih časih od itak že preobremenjene pasivne Slovenije malo preveč zahtevano, da

k vsem davkom in socialnim ter drugim dajatvam plača še poldrug milijon več za soc. zavarovanje, zlasti ko njeni zavarovanci od vsega tega poviška ne bodo imeli ničesar.

Treba je že enkrat misliti nato, da se naše socialno zavarovanje v resnici postavi na solidno in zdravo podlago in to ni mogoče izvesti na drug način, kakor da se vse to zavarovanje decentralizira. Naj se zato že enkrat ta zahteva gospodarskih stanov, ki tudi vzdržujejo vse to zavarovanje, dosledno izvede, ker po sedanjem načinu ne gre več, zlasti ko nimamo prav nobenega jamstva, da tudi na 8% povišani prispevki drugo leto zopet ne bodo več zadostovali.

Iz uredbe o razsodiščnih odborih

(Konec.)

O delu R. O. se mora sestaviti zapisnik. Zapisnikar je uradnik občne upravne oblasti, ki ga določi šef uprave.

Po zaključku razprave se v javni seji glasuje o sporni zadevi. Najprej glasuje zastopnik tožila, nato zastopnik toženca in šele nato predsednik R. O. Najprej se sklepa, če je spor zadostno pojasnjen, nato pa se glasuje o vsaki zahtevi posebej. Član sveta, ki je ostal pri glasovanju o kateri zahtevi v manjšini, se ne sme odtegniti nadaljnjemu glasovanju.

Za vsak sklep je potrebna večina glasov. Če niti eno stališče ne doseže večine, mora skušati predsednik, da doseže sporazum. Če ni soglasja glede vsote ali količine, potem se glasovi, ki so bili dani za najvišji znesek, prištejejo najbližjemu znesku in to se ponavlja, dokler se ne doseže večina glasov.

Tudi o glasovanju se sestavi takoj po glasovanju zapisnik.

Razsodba

Kakor hitro je sporna zadeva dozorela za razsodbo, jo izreče R. O. O razsodbi morejo sklepati samo oni člani R. O., ki so bili navzočni pri ustni razpravi.

Razsodba se mora napisati in mora vsebovati imena članov R. O., navedbo obeh strank, njih ime, bivališče, poklic ter položaj v sporni zadevi, imena njih zastopnikov ter predmet spora, razsodbo, rok, v katerem se mora razsodba izvršiti, pripombo, da proti razsodbi ni nobenega pravnega leka, razen pri pristojnem okrajnem sodišču po predpisih določenih § 691. zakona o sodnem postopku v civilnih zadevah. Rok za izvršitev razsodb znaša 8 dni. Razsodbo in njeno utemeljitev je treba objaviti takoj.

Če se tožitelj odreče svojih zahtev, potem se na tej podlagi izreče razsodba, če pa se odreče tožitelj le nekaterih zahtev, potem se razsoja le o preostalih.

Če tožitelj ali toženec izostaneta od prvega naroka, potem se smatra za dokazano to, kar navede navzočna stranka, razen dokazov, ki so bili podani že prej.

R. O. more vedno popraviti očitne napake v razsodbi, tako tudi prepise razsodb, če se ti ne strinjajo z originalom.

Povrnitev v prejšnje pravno stanje

Če ima stranka škodo zaradi opustitve nekakega procesnega posla, se na njen predlog dovoli povrnitev v prejšnje pravno stanje, če stranka verjetno dokaže, da je bila zaradi nepredvidenega dogodka ovirana, da bi pravočasno prišla k razpravi. Če stranka zamudi rok, potem je povrnitev v prejšnje stanje nemogoča. S tem predlogom stranke se tudi ne ustavlja tok postopka.

Stroški postopanja

Glede stroškov postopanja, v katere spadajo tudi pristojbine pričam in strokovnjakom, veljajo določila § 168. zakona o občnem upravnem postopku. O stroških odloča predsednik, oz. svet v razsodbi. Stroški za odvetnika plača vsaka stranka sama.

Stranki, ki ne bi mogla plačati stroškov brez nevarnosti za svoje vzdrževanje, se prizna pravica revniti. S to pravico se oprošča stranka plačila taks in državnih pristojbin zaradi procesa, nadalje se ji prizna začasna oprostitve pristojbin, potnih stroškov, dnevnice za priče in strokovnjake. Ti stroški se plačajo začasno iz

državne blagajne v breme proračuna trgovinskega ministrstva.

Takse se plačajo po določenih zakonah o sodnih taksah, ki se nanašajo na razsodišča.

Razsodbe R. O. so izvršne v 8 dneh po objavi razsodbe. Če pa stranke niso bile navzočne pri izreku razsodbe, potem po vročitvi razsodbe. Razsodbe in poravnave izvrši upravna oblast prve stopnje na predlog stranke po določenih §§ 136. do 163. zakona o občnem upravnem postopku. V primeru vložitve tožbe po čl. 39. more pristojno sodišče dovoliti odložitev izvršbe proti primernemu zavarovanju zahtev tožitelja.

Razsodiščni odbor mora najkasneje v januarju vsakega leta poročati banski upravi o svojem delovanju. Enako tudi o procesih, ki trajajo že nad pol leta. Na podlagi teh poročil in svojih dopolnilnih poročil poroča banska uprava do konca februarja trgovinskemu ministrstvu o delu R. O. Neposredno pa nadzoruje delo R. O. upravna oblast prve stopnje. Prvih pet let mora enkrat na leto, v naslednjih letih pa najmanj vsako drugo leto, pregledati delo R. O. poseben uradnik, ki ga imenuje ban. Vrhovno nadzorstvo nad delom R. O. pa pripada trgovinskemu ministru.

Prehodna določila

Z uveljavitvijo te uredbe prenehajo delovati razsodišča, izvoljena na podlagi kolektivnih pogodb, prav tako sodišča dobrih ljudi ko tudi pristojnost občnih upravnih oblasti I. stopnje po § 176. zak. čl. 17. iz l. 1884. V krajih, kjer so obrtna sodišča na podlagi zakona o obrtnih sodiščih iz l. 1896., se razsodiščni odbori za dotična področja ne imenujejo.

Kaj pravijo naši gospodarski ljudje

Predrag II. razred na železnih

Prijatelj lista nam piše:

Te dni sem se peljal v Beograd. Tretji razred je bil natrpano poln, da so morali nekateri potniki skoraj ves čas stati na hodnikih. Drugi razred je bil zaseden le na polovico, dočim je bil prvi — ker ni parlamenta — skoraj prazen. Nedvomno je, da bi vsak potnik, ki plača celo karto, rad doplačal par kovačev, če bi s tem dobil udobno mesto v drugem razredu. Toda razlika cene v 2. in v 3. razredu je prevelika in zato potniki raje potrpe ter prenašajo tudi vse muke in nadloge v prenapolnjenem vagonu. Na škodi pa je seveda tudi železnica, ki prevaža na pol prazne vagone II. razreda, dočim bi bili polni, če bi bila razlika med II. in III. razredom manjša. In da je ta razlika prevelika, se vidi takoj iz cen. V III. razredu brzovlaka se plača do Beograda 245 din, v II. pa 365, to je za 120 dinarjev več. Da je ta razlika prevelika, je evidentno in dejansko v drugih državah takšne razlike za vožnjo v III. in II. razredu tudi ne poznajo. Zato pa so tam tudi II. razredi vse bolj polni. Pri nas pa ima potnik kar občutek zapravljjanja, če se vsede v II. razred in zato je naravno, da je potnikov v II. razredu tako malo.

Bilo bi zato v interesu same železniške uprave, da bi znižala to preveliko razliko, saj dejansko ta razlika tudi ni v nobenem skladu z udobnostmi, ki jih nudi II. razred.

Delničar »Borska« so zrasle na pariski borski od 2800 na 2916 frankov. Pred par meseci so padle delnice družbe Borskih rudnikov za skoraj 900 frankov, kar pa je bilo nenaravno. Vzrok za nagli porast je v tem, ker se novi zakon o delavski zaščiti, ki jih je glasoval francoski parlament ne tičejo te družbe, ker se rudniki ne nahajajo na francoskih tleh, pač pa v Jugoslaviji.

Na državni trgovski akademiji v Ljubljani

se prično popravni, razredni in dopolnilni izpiti 24. avgusta po razporedu, ki je razglašen na uradni deski.

Prijave za vpis v I. razred sprejema ravnateljstvo do 28. avgusta od 9. do 11. ure.

Vpisovanje v višje razrede in vpisovanje dijakov, ki so definitivno sprejeti v I. razred, bo 1., 2. in 3. septembra od 9. do 12. ure. Vse podrobnosti na razglasni deski.

Dobave - licitacije

Uprava Vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu sprejema do 25. avgusta ponudbe za dobavo 91 raznih brusov; do 26. avgusta za dobavo raznih čaš iz jenskega stekla; do 28. avgusta za dobavo 100 kg firneža in barve (oker); do 8. septembra za dobavo svinčenega kromata in do 9. septembra za dobavo 50 kg pakunga.

Internacionalni urad dela v Ženevi in **Sekretariat Društva narodov** sprejemata do 1. septembra ponudbe za dobavo 1300 ton gorilnega olja; do 30. septembra pa ponudbe za dobavo papirja in pisarniških potrebščin (svinčnikov, kuvert itd. Vzorci kuvert so v Zbornici TOI na vpogled).

Direkcija drž. žel. v Subotici sprejema do 26. avgusta ponudbe za dobavo 10.000 azbestnih plošč in raznih drugih plošč.

Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 26. avgusta ponudbe za dobavo portlandcimenta, ponudbe za vezavo časopisov in knjig; do 2. septembra pa za dobavo razne jeklene žične vrvi ter strešne lepeneke.

Direkcija drž. rudnika v Kakmju sprejema do 27. avgusta ponudbe za dobavo transformatorjev, 150 pločevinastih členov za mizo, 100 tablic železne pločevine ter papirnatih vreč in oмотnega papirja.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 7. septembra ponudbe za dobavo raznih plošč, azbestnega platna, azbestne vrvice, ksilolita za pokrivanje tal, 400 kg patine (grinšpana) ter 700 kg arzenika v prahu; do 8. septembra za dobavo 700 kg stearinske kisline, 550 kg svinčenega minija v prahu, 300 kg železnega minija v prahu, 350 kg svinčenega belila v prahu, 200 kg črne barve v prahu, 100 kg sive barve, 10 kg izolirnega laka, 200 kg lanenega firneža, 800 kg katrana, 1200 kg katanove smole ter 1000 kg solventnate; do 9. septembra pa za dobavo 89 kg bakrene pločevine.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 3. septembra ponudbe za dobavo 144 vesel za barke iz jesenovega ali bukovega lesa.

Licitacije

Dne 27. avgusta bo v pisarni štaba Granične trupe v Skoplju ofertna licitacija za dovršitev štabne zgradbe v Skoplju.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 1. septembra ponudbe za dobavo bombažnega platna za jadra, platna »Damast«; do 7. septembra za dobavo platna za jadra, svinčene žice, svinca v komadih, kositra v palicah ter platinaste žice.

Artilerijsko tehnični zavod mornarice v Tivtu sprejema do 6. septembra ponudbe za dobavo raznega materiala (meril za globino, električno lemilo, jeklo, jeklene nože, bruse, pincete, klešče, spiralne svredle); do 7. septembra za dobavo voščenega papirja, električnega lemila, volnenega sukna, svilene gaze, barijevega nitrata v prahu, magnezija, lovskih šiber; do 9. septembra za dobavo raznega jekla.

Dne 6. septembra bo v pisarni referenta inženjerije štaba Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo objekta vojašnice Vojvode Mišića v Ljubljani; dne 31. avgusta pa licitacija za instalacijo električne razsvetljave in električnega zvonca v skladišču v Celju.

Uprava Vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu razpisuje za dan 25. avgusta licitacijo za dobavo jekla; dne 31. avgusta za dobavo koecev za konje, pokrovcev za vole itd. ter 18.200 m² svilenega platna; dne 1. septembra za dobavo ostan- kov delov starih vžigalnikov.

Pri Upravi VI. oddelka Vojno-tehničnega zavoda v Kamniku bo dne 7. septembra ofertna licitacija za dobavo 100.000 kg trinitrotoluola.

Pri Upravi policije na Cetinju bo dne 15. septembra ustna licitacija za dobavo 15 sukenj in 40 rdečih trakov za piščalke.

NB. Artilerijsko-tehnični zavod mornarice, Lepetane, sprejema do 28. avgusta ponudbe za dobavo 608 kg svinčenega minija.

Uprava drž. zdravilišča Topolšica razpisuje I. javno pismeno licitacijo: dne 9. septembra za dobavo specerijskega blaga, gospodarskih in hišnih potrebščin, dne 9. sept. za dobavo moke in mlevskih izdelkov, dne 11. sept. za dobavo perutnine in jajc, dne 12. sep-

tembra za dobavo svežega mesa, mesnih izdelkov in prekajenega mesa. Vse informacije dobe ponudniki med uradnimi urami v pisarni uprave zdravilišča.

Dne 5. septembra bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 95.879 kg raznega papirja za markarnico. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled).

Industrije in banke na Hrvaškem

»Jugoslovanski Kurir« je objavil naslednje zanimivo poročilo svojega zagrebškega dopisnika o odnosu industrije in bank na Hrvaškem.

Na podlagi poročila zagrebškega Združenja industriancev ugotavlja dopisnik, da hrvaška industrija v preteklem letu še ni dosegla posebnih uspehov, da pa se vendarle še drži na stopnji, da ni razloga za nobeno obupno presojanje. Vendar pa je treba pri presoji podjetij ločiti dve vrsti podjetij. Dosti podjetij je, ki delajo v večjem ali manjšem obsegu, z večjimi ali manjšimi skrbmi, ki pa nimajo toliko dolgov, da bi bilo ogroženo njih samostojno delo. So pa zopet podjetja, ki imajo takšna bremena. To velja tako za posamezna podjetja, ko tudi za posamezne koncerne. Podjetja z velikimi dolgovi imajo naravno težje življenje. To pa še ne pomeni, da morajo zaradi tega tudi propasti ali da se več ne bi mogla osvoboditi svojega jarma. Saj so v njih velikanske vrednosti, ki so bile sicer imobilizirane, ki pa se morejo zopet mobilizirati, seveda pa je treba v ta namen precej denarja.

Pri tem pa je treba omeniti neko drugo vprašanje, ki je stopilo v zadnjem času preveč v ozadje. To je odnos med bankami in industri- jami. Bili so časi, ko je naše gos- podarsko življenje trpelo zaradi hipertrofije industrijskih interesov naših bank. Danes se more reči, da so se banke v znatni meri otresle teh industrijskih interesov, vendar pa še obstojajo znatne zveze. Še vedno je pri bankah dosti delnic industrijskih podjetij in v doglednem času tudi ni pričako- vati, da bi mogle banke popolno- ma likvidirati svoje odnose z in- dustrijo. Ni pa to niti potrebno in v mnogih primerih ne bi bilo to niti narodno-gospodarsko dobro.

Naj tu samo omenimo, kako dobro delujejo nekatere sladkorne tvor- nice pod okriljem bank. Je pa še več drugih in tudi večjih primerov.

Bodisi zaradi posesti paketov industrijskih podjetij bodisi zaradi velikih kreditov, danih industrijskim podjetjem (ki pa so dolgo časa plačevala zelo dobre obresti), so banke polagoma ustvarile stan- nje, ki jih sedaj silijo odločitvi: ali da popolnoma opuste svojo udeležbo pri industriji ali pa da vstopijo v ta podjetja kot gospo- darji. V enem ali v drugem pri- meru je treba računati z izgubami ali pa s kreditiranjem novih zne- skov. Mnoge banke so tudi že za- čele likvidirati svoje odnose in so odpisale vse terjatve, ki jih ni mo- goče izterjati. Bilo pa je tudi dosti primerov, ko je bila likvidacija nemogoča; končno pa so bili tudi primeri, ko ni bankam preostalo nič drugega, ko da so zaradi šile razmer iz upnikov postale lastnice podjetij. V teh zadnjih primerih bodo seveda banke poskušale, da najdejo interese, ki bi pre- vzeli vsaj del delnic. Tudi v tujini so v zadnjem času vedno bolj po- gosti takšni primeri, ko iz upnika postane lastnik podjetja, dosedanji lastnik pa nameščenec svojega up- nika. Vendar pa so pri nas takšni primeri precej redki in vsak, kdor želi dobro našemu gospodarstvu, mora tudi iskreno želeči, da osta- nejo ti primeri redkost. Zakaj še vedno je samo samostojni podjet- nik in industrialci, ki se zaveda svojih sil in svojih nalog, ideal, znak zdravega gospodarskega živ- ljenja. To pa se naravno ne more doseči z nekimi zakoni, temveč samo na ta način, da industrialci in praktični gospodarski ljudje iz praktičnih primerov napravijo po- trebne sklepe in da se po njih rav- najo.

Zunanja trgovina

Češkoslovaška je podaljšala rok za uvoz naših vin do 31. oktobra, ker se je mesto dovoljenih 200 va- gonov uvozilo samo 90 vagonov našega vina.

Avstrijska zunanja trgovina je bila v prvem letošnjem polletju pa- sivna za 132 milijonov šilingov ali za 1200 milijonov din.

Poljski izvoz premoga je znašal julija 731.000 ton, kar pomeni nap- ram juniju porast za 96.000 ton. Napram lanskemu letu v juliju pa je izvoz nazadoval za 94.000 ton.

Španska državljanska vojna ogro- ža preskrbo oboroževalne industri- je z živim srebrom, kar posebno občutijo angleški industrialci, ker so zaloge živega srebra skoraj iz- črpane.

Močan porast zaznamujeta an- gleška železna in jeklena indus- trija v juliju. Produkcija železa je dosegla s 661.000 tonami najvišje stanje od 1. 1930., proizvodnja je- kla pa je znašala 974.100 ton.

O dobri konjunkturi Steyr-zavo- dov v Avstriji poročajo listi. Po- sebno v Avstriji je prodala družba zelo mnogo avtomobilov. Računajo, da bodo mogli zavodi lansko 5% dividendo letos povečati.

harva, plesira in kemično snaki obleke, kloboke, škrob in svetilolika srajce, ovrat- nike in manšete. Pere suši, mong. in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72

Anglija je odpovedala trgovinsko pogodbo z Argentino, ker name- rava povišati uvozne carine na meso. Pogajanja za sklenitev no- ve trgovinske pogodbe so že v teku.

Od 1. 1928. se je tonaža ruske sovjetske trgovinske mornarice po- večala za petkratno. L. 1928. je znašala vsa tonaža 260.000 ton, začetkom letošnjega leta pa že 1.260.000 ton.

Sovjetska Rusija je postala dru- gi največji izvoznik surovega že- leza na svetu in se je zvišala pro- izvodnja železa v prvih sedmih mesecih letošnjega leta, napram istemu razdobju lani za 33,6%.

4-2 milij. din izgube zaradi gostilničarske stavke v Beogradu

Stavka beograjskih gostilničar-jev je nastala iz dveh razlogov. Predvsem so zahtevali gostilničar-ji, da pivovarne ustavijo prodajo piva trgovinam. Pivovarne so bile pripravljene tej zahtevi gostilni- čarjev ustreči, niso pa mogle svo- je namere tudi izvesti, ker so se trgovci pritožili na trgovinsko mi- nistrstvo, ki je pritožbi trgovcev ustreglo. Ministrstvo je pravi v svojem odloku, da tvorijo pivo- varne kartel in da bi morale dati svoj sklep o ustavitvi dostave piva trgovcem zaregistrirati, kar se pa ni zgodilo in zato tudi ta sklep ne more veljati. Druga zahteva gostil- ničarjev pa je bila, da bi pivo- varne znižale ceno piva za 120 din pri hl. Danes nad pivovarne od hl piva 350 din, 230 din pa znašajo davščine in trošarine. Če bi ustreg-

le pivovarne zahtevi gostilničarjev, bi to pomenilo, kakor pravijo pi- vovarnarji, da se točji v Jugoslaviji najcenejše pivo na svetu. Pivovar- narji pravijo, da pa po tej ceni nikakor ne morejo proizvajati piva in zato niso ustregli zahtevi gostil- ničarjev. Stavka traja zato še na- dalje. V vseh leh 14 dneh stavke pa sta izgubila občina in država na davščinah okoli 1,2 milijona din, pivovarne poldrug milijon, gostil- ničarji pa 1,5 milijona din, skupno torej vsi okoli 4,2 milijona din.

Doma in po svetu

Angleški kralj je po obisku Raba, Splita, Trogirja in raznih otokov odpotoval v Boko Kotorsko. Za dalj časa se je ustavil v Dubrovniku, ki mu je zlasti všeč.

»Narod je v skrajši zaradi zuna- nje-politične situacije,« je dejal Vilder na konferenci sam. demo- kratskih voditeljev v Sarajevu. Prvo vprašanje, ki so mu ga po- stavili bosanski kmetje je bilo: »Kakšna je zunanje-politična si- tuacija?«

O hrvaškem vprašanju pa je dejal Vilder, da je jedro tega vpra- šanja, da se država uredi z vse- stranskim medsebojnim sporazu- mom. Hrvatsko vprašanje ni le hr- vaško vprašanje, temveč vprašanje vsega naroda, hrvaško pa se ime- nuje zato, ker ga Hrvati najbolj vztrajno postavljajo. Pri tem pa ne gre za nobeno delitev in mi ne zahtevamo večjega dela.

Vodja socialistov dr. Topalović je imel več razgovorov z voditelji srbske združene opozicije glede vstopa socialistov v združeno opo- zicijo. Ni pa prišlo v tem vpraša- nju do nobenega soglasja, zlasti ker je dr. Maček proti temu, da bi se sedanji blok združene opozicije razširil še na druge opozicijske stranke. Kakor smo že poročali, pa so se v Sloveniji socialisti z mačkovci kljub temu dogovorili za skupen nastop.

Obritniško razstavo v št. Vidu sta obiskala v ponedeljek vojvoda Kentski in knez Pavle ter se zelo pohvalno izjavili o razstavljenih predmetih.

Z velikimi slovesnostmi je bila v soboto in v nedeljo proslavljena osemstoletnica stiškega samostana, ki ima tudi za slovensko kulturo velike zasluge. Slavnosti se je ude- ležilo do 10.000 ljudi.

Ljubljanskemu velesejmu je do- volilo ministrstvo za gozdove in rudnike za prireditev velike raz- stave o našem lesu 35.000 din sub- vencije. Prvotna vest o podpori 350.000 din je bila žal le tiskovna pomota.

Prometni minister dr. Spaho Mehmed je sklenil, da se zgrade nove železniške postaje v Dubrov- niku (Gružu) za 4 milijone din, v Sarajevu za 7 milijonov din in v Skoplju. Kdaj pa dobi Ljubljana novo postajo, ki jo vse drugega po- trebuje ko preje navedena mesta? Tudi o tem bi radi kaj slišali!

Kmetijski minister Stanković je prišel v Slovenijo, da pospeši likvi- dacijske agrarne reforme. Kakor je izjavil minister, se bo izvedla li- kvidacija strogo po zakonskih predpisih in ne bo po krivici nihče oškodovan, dočim bo likvidacija ljudstvu zelo mnogo koristila.

Konferenca Centralne indus- trijskih korporacij bo dne 23. avgusta na Bledu. Zlasti se bo na konfe- renci razpravljalo o vprašanju mi- nimalnih mezd.

Razpisane so občinske volitve v Savski banovini za 40 občin. Voli- tve bodo dne 3. septembra. Skupno so dosedaj razpisane občinske vo- litve v Savski banovini že v 80 ob- činah.

V Monakovem se je začela ša- hovska olimpijada. V prvem kolu je premagala jugoslovska ekipa švicarje s 7 : 1. — V Nottinghamu v Angliji pa se je začel turnir naj- večjih svetovnih šahovskih moj- strov, na katerem igra tudi naš velemojster dr. Vidmar, ki je do- sedaj dosegel zelo lepe uspehe.

Obritniki v Sisku so te dni pro- slavili stoletnico svoje stanovske organizacije.

Slavna italijanska pisateljica Grazia Deledda je umrla v Rimu. Mnogo njenih del je prevedenih tudi v slovenščino.

Za ekskrallja Alfonza se je v če- ških listih toplo zavzel dr. Kra- mař, ki piše, da je bil za časa sve- tovine vojne kralj Alfonz zanesljiv prijatelj antante in da je tudi zanj interveniral pri avstrijskem cesar- ju, ko je bil obsojen od avstrijske- ga sodišča na smrt.

Takoj po osvojitvi mesta Bada- joza so začeli uporniki strahovit obračun nad vsemi, ki so bili ko- likčak sumljivi, da so se borili proti njim. Vse ujetnike so takoj po- strelili in kakor poroča dopisnik

»Tempa« je bilo že v prvih urah ustreljenih 1200 ljudi. Iz Madrida so takoj nato odgovorili z enakimi krvavimi represalijami in kdor je količjak sumljiv, da simpatizira z uporniki, je bil ustreljen. Tako se uvršča španska revolucija med najbolj grozovite državljanske vojne.

1500 talcev v San Sebastianu in Irunu po pobitih, če bi uporniki še nadalje obstreljevali obe mesti. Po nekih vesteh so bili ti talci tudi že ubiti.

Švicarski list »Sport« v najostrej- ših izrazih obsoja sodnike pri olim- pijski tekmi telovadcev. Očita jim največjo pristranost ter pravi, da so švicarje osleparili za zmago, nemške telovadce pa kar na debe- lo nagrajal s točkami. Neki švi- carski tekmovalci je sodnikom v obraz zalučal psovko »Lausbuben«, nakar so ga sodili bolj ugodno. Pa tudi publika se je obnašala tako nelepo, da je nastal med tekami takšen tovubavohu, kakršnega pri telovadnih tekmah sploh še ni bilo. Če se je tako godilo švicarskim tekmovalcem, kako se je moralo goditi šele našim slovenskim!

Iz Trsta poročajo, da namerava- jo Italijani prodati svojo tvornico cementa v Dalmaciji. Glavni vzrok prodaje je v nujni potrebi Italije po zdravih devizah. Po nekih po- ročilih bodo kupili tvornico Fran- cozi, po drugih vesteh pa jo name- rava kupiti neki švicarski kon- zorcij.

Italijani so prodali svojo udelež- bo pri mosulski petrolejski družbi ter so bili zato tudi odpuščeni vsi italijanski uradniki pri podjetju. Etiopska vojna je prisilila Italijo k temu koraku.

Grška vlada je začela izdelovati desetletko za socialno pomoč de- lavstvu. V ta namen namerava iz- dati vlada dve milijardi drahem.

Kakor v Nemčiji, tako namerava- jo tudi v Grčiji začeti s prireja- njem »književnih grmad«, na ka- terih bodo sežigali vsa dela grških levicarjev.

Po statistiki Zveze narodov iz- haja na vsem svetu 50.000 dnev- nikov. Največ dnevnikov izhaja v Ameriki, Angliji, Franciji in do revolucije v Španiji.

Tržna poročila

Dunajski trg prenatrpan z našimi češpljami

Na dunajski trg je prišlo dne 18. t. m. 32 vagonov naših češpelj, ki so bile zelo dobre kvalitete. Kupčija je srednja. Sveže češplje so se prodajale po 27—28 grošev ter se prvotna cena po 32—34 gro- šev ni mogla držati. Neprodanih je ostalo okoli 15 vagonov češpelj. Ponavlja se tudi letos stara pesem. Naši izvozniki pošiljajo na Dunaj češplje, ne da bi le količjak mi- silili na to, koliko more sploh Du- naj na dan sprejeti češpelj. Več ko 15—18 vagonov Dunaj ne more na dan sprejeti češpelj, mi pa po- šiljamo po 30 in več vagonov. Za- radj neprodanih češpelj pa njih cena pada in naši proizvajalci in izvozniki so ne le ob ves dobiček, temveč imajo dostikrat še izgubo. Kdaj bo že prišlo do reda v našem sadnem izvozu.

Na praški trg je prišlo 25 vago- nov naših svežih češpelj in 5 va- gonov madjarskih. Začetna cena za češplje je bila 1-80 Kč, a je ta cena v padanju. Tudi na praškem trgu je ostalo mnogo blaga nepro- danega.

Mariborski svinjski trg

Na svinjski sejem dne 14. avgu- sta je bilo pripeljanih 261 svinj. Cene so bile te: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 65—100 din, 7—9 tednov 125—145, 3—4 mesece 160 do 225, 5—7 mesecev 235—335, 8—10 mesecev 350—530, 1 leto 545—900, 1 kg žive teže 5-75—6-75, mrtve teže 8—9 din. Prodanih je bilo 97 svinj.

Štev. 9063/II.

Nabava.

Direkcija državnega rudnika Ve- lenje razpisuje za prometno upra- vo Zabukovca na dan 2. septembra 1936 neposredno pismeno pogodbo za dobavo 2000 kg čistega bencina. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 14. avgusta 1936.